

Klasa 5 - Rashodi

Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. postoji pet vrsta rashoda:

- ✓ Poslovni rashodi,
- ✓ Finansijski rashodi,
- ✓ Ostali rashodi,
- ✓ Rashodi po osnovu obezvređenja imovine i
- ✓ Gubici poslovanja koji se obustavljaju.

Poslovni rashodi

Poslovni rashodi nastaju u vezi sa obavljanjem poslovne delatnosti:

50 - Nabavna vrednost prodane robe,

51 - Troškovi materijala,

52 - Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda

53 - Troškovi proizvodnih usluga,

54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja

55 – Nematerijalni troškovi

Finansijski rashodi

Finansijski rashodi nastaju po osnovu aktivnosti finansiranja:

- Rashodi kamata,
- Negativne kursne razlike,
- Rashodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika.

Evidentiraju se u okviru klase 56.

Ostali rashodi

U ovu grupu rashoda spadaju:

- Rashodi po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, postrojenja, opreme, bioloških sredstava i sl.
- Gubici od prodaje materijala,
- Manjkovi i sl.

Evidenitarju se u okviru grupe 57

Rashodi po osnovu obezvređivanja imovine

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine obuhvataju rashode na ime obezvređenja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava), bioloških sredstava, dugoročnih finansijskih plasmana i drugih vrednosti i ostale imovine.

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine obuhvataju se na grupi računa 58.

Osnovne grupe računa ove klase

SU:

- 50 – Nabavna vrednost prodane robe,
- 51 – Troškovi materijala,
- 52 – Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi,
- 53 – Troškovi proizvodnih usluga,
- 54 – Troškovi amortizacije i rezervisanja,
- 55 - Nematerijalni troškovi,
- 56 - Finansijski rashodi,
- 57 – Ostali rashodi,
- 58 – Rashodi po osnovu obezvređivanja imovine,
- 59 – Gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos rashoda.

501 – Nabavna vrednost prodane robe

Knjigovodstvena evidencija prodaje robe:

Duguje račun: 204 – Kupci (prodajna vrednost sa PDV-om)

Potražuje račun: 60 – Prihodi (prodajna vrednost bez PDV-a)

470 – Obaveze za PDV

Knjigovodstvena evidencija internog obrčuna realizacije:

Duguje račun: 501 – Nabavna vrednost prodane robe

Potražuje račun: 13 - Roba

51 – Troškovi materijala

Najznačajniji računi ove grupe su:

- 510 – Nabavka materijala,
- 511 – Troškovi materijala za izradu
- 512 – Troškovi ostalog materijala
- 513 – Troškovi goriva i energije.

511 - Troškovi materijala

Knjigovodstvena evidencija troškova materijala (materijal se vodi po nabavnoj vrednosti):

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala

Potražuje račun: 101 - Materijal

511 – Troškovi materijala

Knjigovodstvena evidencija troškova materijala (materijal se vodi po planskoj vrednosti):

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala

Potražuje račun: 101 - Materijal

Knjigovodstvena evidencija odsupanja od planske cene materijala - negativno odsupanje:

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala

Potražuje račun: 1019 – Odsupanje od planske cene materijala

Knjigovodstvena evidencija odsupanja od planske cene materijala – pozitivno odsupanje:

Duguje račun: 1019 – Odstupanje od planske cene materijala

Potražuje račun: 511 – Troškovi materijala

513 – Troškovi goriva i energije

Knjgivodstvena evidencija energenata koji se skladište:

Duguje račun: 513 – Troškovi goriva I energije

Potražuje račun: 1013 – Gorivo i mazivo

Knjgivodstvena evidencija energenata koji se ne skladište:

Duguje račun: 513 – Troškovi goriva I energije

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači iz zemlje, 241 – Tekući račun, 243 - Blagajna

513 – Troškovi goriva i energije

Primer:

- I) Na osnovu trebovanja 5236, izdato je u proizvodnju uglja u vrednosti od 55.000 rsd.
- II) Primiđen je račun 0004 za električnu energiju na iznos od 15.000 rsd. PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	513	1013	Troškovi goriva i energije Gorivo i mazivo Po trebovanju 56	55.000	55.000
2	513 270	435	Troškovi goriva i energije PDV u primljenim fakturama Dobavljači iz zemlje Po fakturi 0004	15.000 3.000	18.000

52 – Troškovi zarada, naknada, zarada i ostali lični rashodi

Ova grupa računa sadrži sledeće sintetičke račune:

- 520 – Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)
- 521 – Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca,
- 522 – Troškovi naknada po ugovoru o delu,
- 523 – Troškovi naknada po autorskim ugovorima,
- 524 – Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima,
- 525 – Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora,
- 526 – Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora,
- 529 – Ostali lični rashodi i naknade.

520 – Troškovi zarada i naknada zarada

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 520 - Troškovi zarada i naknada zarada (bruto) za bruto iznos zarada;

Potražuju računi: 450 – Obaveze za neto zarade i naknade za neto zarade

451 – Obveze za poreze na zarade i naknade na teret zaposlenog za iznos poreza

452 – Obaveze za doprinose za neto zarade i naknade na teret zaposlenog za iznos doprinosa.

521 – Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca

Knjgovodstvena evidencija:

Duguje račun: 521 - Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca

Potražuje račun: 453 – *Obaveze za poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca.*

529 – Ostali lični rashodi

Knjgovodstvena evidencija:

Duguje račun: 529 – Ostali lični rashodi

Potražuje račun: 221 – Potraživanja od radnika (računi klase 4)

Primer:

0) Stanje na računima preduzeća „Trend“ je sledeće:

Blagajna 50.000 rsd

I) Isplaćena je akotacija zaposlenom za službeni put na iznos od 20.000 rsd u gotovu.

II) Zaposleni se vratio sa službenog puta i podneo sledeće račune: račun za prevoz 12.000 rsd, račun za smeštaj 7.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	221	243	Potraživanja od radnika Blagajna Isplaćena akontacija za službeni put	20.000	20.000
2	529 243	221	Ostali lični rashodi Blagajna Potraživanja od radnika Obračun troškova	19.000 1.000	20.000

53 – Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga se vezuju za ekonomske odlive koji nastaju po osnovu izrade učinaka, transportnih usluga, usluga održavanja i i sl. Osnovna konta ove grupe su:

- 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka
- 531 – Troškovi transportnih usluga,
- 532 – Troškovi usluga održavanja,
- 533 – Troškovi zakupnina,
- 534 – Troškovi sajmova,
- 535 – Troškovi reklame i propagande,
- 536 – Troškovi istraživanja
- 539 – Troškovi ostalih usluga.

530 – Troškovi usluga na izradi učinaka

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 530 – Troškovi usluga na izradi učinaka za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Primer:

I) Za usluge lakiranja proizvoda preduzeće „Metal“ je primilo fakturu br.3621 na iznos od 50.000 rsd. PDV 20 %.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	530	435	Troškovi usluga za izradu učinaka	50.000	60.000
	270		PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Po fakturi 3621	10.000	

531 – Troškovi transportnih usluga

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 531 – Troškovi transportnih usluga za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435– Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Primer:

I) Preduzeće za prevoz „Putnik“ dostavilo je preduzeću „Metal“ račun za mesečni prevoz uposlenika na iznos od 80.000 rsd, PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	531 270	435	Troškovi transpornih usluga PDV u primljenim fakturama Dobavljači u zemlji Po obračunu	80.000 16.000	96.000

532 – Troškovi usluga održavanja

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 532 – Troškovi usluga održavanja za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Primer:

I) Za vodoinstalaterske usluge preduzeće je serviseru platilo u gotovu iznos od 100.000 rsd. PDV 20%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	532	243	Troškovi usluga održavanja	100.000	120.000
	270		PDV u primljenim fakturama	20.000	
			Blagajna		
			Plaćeno u gotovu		

533 – Troškovi zakupnine

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 533 – Troškovi zakupnine za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435– Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

533 – Troškovi zakupnine

Knjigovodstvena evidencija kada preduzeće plaća unapred zakupninu:

Duguje račun: 280 – Unapred plaćeni troškovi (zakup) za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Knjigovodstvena evidencija razgraničenja troškova:

Duguje račun: 533 – Troškovi zakupnine (npr. mesečni)

Potražuje račun: 280 – Unapred plaćeni troškovi (zakup) – (npr. mesečni)

533 – Troškovi zakupnine

Primer:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Trend“ je sledeće : 241– Tekući račun 850.000 rsd.
- I) Preduzeće „Trend“ je primilo profakturu br. 3685 vlasnika za zakup poslovnih prostorija za period od godinu dana unapred počev od 01.12. tekuće godine, do 01.12. naredne godine, na iznos od 500.000 rsd. Profaktura je plaćena sa tekućeg računa. PDV 20%
- II) Proknjižiti troškove zakupnine za tekući mesec.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	280 270	435	Unapred plaćeni troškovi PDV u primljenim fakturama Dobavljači iz zemlje Po fakturi 3685	500.000 100.000	600.000
1a	435	241	Dobavljači iz zemlje Tekući račun Plaćena faktura 3685	600.000	600.000
2	533	280	Troškovi zakupnine Unapred plaćeni troškovi Za zakumninu za decembar	41.666	41.666

535 – Troškovi reklame i propagande

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 535 – Troškovi reklame i propagande za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Primer:

I) Preduzeće „Lindeks“ je platilo izdavanjem čeka br. 3666, troškove reklame na lokalnoj televizijskoj stanici u iznosu od 800.000 rsd.
PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	535 270	426	Troškovi reklame i propagande PDV u primljenim fakturama Obaveze po krat. hart. od vr. Za dati ček 3666	800.000 160.000	960.000

54 – Troškovi amortizacije i rezevisanja

Na ovim računima se obuhvataju troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja u osnovna sredstva i troškovi rezervisanja u skladu sa računovodstvenim politikama preduzeća.

Osnovni računi ove grupe su:

- 540 – Troškovi amortizacije
- 541 – Troškovi rezervisanja za garantni rok
- 542 – Rezervisanje za obnavljanje prirodnog bogatstva
- 543 – Rezervisanje za zadržane kaucije i depozite
- 544 – Rezevisanje za troškove restrukturiranja
- 549 – Ostala dugoročna rezevisanja.

540 – Troškovi amortizacije

Knjigovodstvena evidencija amortizacije

Duguje račun: 540 – Troškovi amortizacije

Potražuje računi: 019 – Ispravka vr. nematerijalnih ulaganja

029 Ispravka vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme.

Primer:

I) Obračunata je amortizacija za januar mesec u ukupnom iznosu od 50.000 rsd. od čega je otpisana vrednost licenci 15.000 rsd, građevinskih objekata 5.000 rsd. opreme 30.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	540		Troškovi amortizacije	50.000	
		019	Ispr.vr. nem. Ul.		15.000
		029	Isp. vr. građ.obj.		35.000
			Obračun amortizacije za januar		

550-Troškovi neproizvodnih usluga

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 550 – Troškovi neproizvodnih usluga za iznos bez PDV-a

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Primer:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Metal“ je sledeće: 243 – Blagajna 100.000 rsd.
- 1) Preduzeće je za usluge revizije i konsaltinga primilo račun od revizorske kuće na 200.000 rsd. PDV 20%. Advokatske usluge plaćene su u gotovom i iznose 60.000 rsd.

551 – Troškovi reprezentacije

Knjigovodstvena evidencija:

Duguje račun: 551 – Troškovi reprezentacije za iznos bez PDV-a
270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (241 – Tekući račun, 243 – Blagajna, 426 – Obaveze po kratk. hartijama od vrednosti) za iznos sa PDV-om.

Knjigovodstvena evidencija kada sopstvene proizvode koristimo za reprezentaciju:

Duguje račun: 551 – Troškovi reprezentacije za iznos sa PDV-om

Potražuje račun: 620 – Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe za sopstvene potrebe

621 – Prihodi od aktiviranja ili potrošnje proizvoda ili usluga za sopstvene potrebe

470 – Obaveze za PDV

Primer:

I) Usluge smestaja u hotelu „Cvet“, plaćene su u čekom br. 2563 i iznose 150.000 rsd. PDV 20%

II) Za reprezentaciju preduzeća korišćeni su sopstveni proizvodi čija je prodajna cena 200 rsd. Ukupno je podeljeno 500 proizvoda. PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	551 270	426	Troškovi reprezentacije PDV u primljenim fakturama Obaveze za krat.hart.od vr Za ček 2563	150.000 30.000	180.000
2	551	621 470	Troškovi reprezentacije Prihodi od aktiviranja ili potrošnje proizvoda ili usluga za sopstvene potrebe Obaveze za PDV za reprezentaciju preduzeća	120.000	100.000 20.000

552 – Troškovi premije osiguranja

***Knjigovodstveno evidentiranje plaćanja
premije osiguranja***

***Duguje račun: 280 – Unapred plaćeni troškovi
(premije osiguranja)***

270 – PDV u primljenim fakturama

Potražuje račun: 241 – Tekući račun

Knjigovodstveno evidentiranja preknjiženja:

Duguje račun: 552 - Troškovi premije osiguranja

Potražuje račun: 280 – Unapred plaćeni troškovi

Primer:

0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Lindeks“ je sledeće: 241 – Tekući račun 460.000 rsd.

1) Preduzeće je za nastupajuću godinu platilo premiju osiguranja u iznosu od 36.000 rsd. PDV 20% Izvod banke br. 5899

2) Obračunati iznos premije osiguranja za januar.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	280	241	Unapred plaćeni troškovi	36.000	43.200
	270		PDV u primljenim fakturama	7.200	
			Tekući račun		
			Plaćena premija osiguranja		
2	552	280	Troškovi premije osiguranja	3.000	3.000
			Unapred plaćeni troškovi		
			Za osiguranje za januar		

533 – Troškovi platnog prometa

Knjigovodstveno evidentiranje:

Duguje račun: 553 – Troškovi platnog prometa

Potražuje račun: 241 – Tekući račun

Primer:

l) Na onovu izvoa banke br. 2354, proknjiženo je plaćaje usluga platnog prometa u iznosu od 50.000 rsd

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	553	241	Troškovi platnog prometa Tekući račun Za platni promet	50.000	50.000

56 – Finansijski rashodi

- 560- Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima
- 561 - Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima
- 562 - Rashodi kamata
- 563 - Negativne kursne razlike
- 564 - Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule
- 565 - Rashodi od učešća u gubitku zavisnih pravnih lica i zajedničkih ulaganja koji se obračunavaju korišćenjem metoda udela
- 569- Ostali finansijski rashodi

562 – Rashodi kamata

Dugoročni krediti:

Knjigovodsteno evidentiranje odobrenja dugoročnog kredita:

Duguje račun: 435 – Dobavljači u zemlji (klasa 0,1,2) za iznos kredita

Potražuje račun: 414 – Dugoročni krediti za iznos kredita

Knjigovodsteno evidentiranje obračuna kamate:

Duguje račun: 562 – Rashodi kamata za kamatu

Potražuje račun: 414 – Dugoročni krediti za kamatu

562 – Rashodi kamata

Kratkoročni krediti:

***Knjigovodsteno evidentiranje odobrenja
kratkoročnog kredita:***

Duguje račun: 241 – Tekući račun za iznos kredita

Potražuje račun: 422 – Kratkoročni kredit za iznos kredita

***Knjigovodsteno evidentiranje obračuna
kamate:***

Duguje račun: 562 – Rashodi kamata za kamatu

Potražuje račun: 460 – Obaveze za kamate za kamatu

562 – Rashodi kamata

Knjigovodsteno evidentiranje zatezних kamata:

Duguje račun: 562 – Rashodi kamata za kamatu

Potražuje račun: 435- Dobavljači iz zemlje za kamatu

562 – Rashodi kamata

Primer:

- 0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Talas“ je sledeće: 435 – Dobavljači iz zemlje 4.000.000 rsd. Tekući račun 100.000 rsd.
- I) Preduzeće „Talas“ je skopilo sa Komercijalnom bankom ugovor o dugoročnom kreditiranju izgradnju proizvodne hale na iznos od 8.000.000 rsd. Kamatna stopa plaća se na godišnjem nivou i iznosi 5%. Komercijalna banka je isplatila izvođaču radova preduzeću „Graditelj“ prvu privremenu situaciju na iznos od 3.000.000 rsd Komercijalna banka je dostavila obračun kamate preduzeću u iznosu od 400.000.
- II) Za potrebe održanja tekuće likvidnosti preduzeće Talas je uzelo kratkoročni kredit od Procredit banke na period od mesec dana na iznos od 500.000 rsd. Obračunata ja kamata koja iznosi 4% mesečno.
- III) Preduzeće „Mex“ je obračunalo zateznu kamatu preduzeću „Talas“ zbog kašćenja plaćanja obaveze po fakturi 2333 koja iznosi 80.000 bez PDV-a Zatezna kamata je 2%.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	435	414	Dobavljači iz zemlje Dugoročni krediti Za isplatu prve priv.situacije	3.000.000	3.000.000
1a	562	414	Rashodi kamata Dugoročni krediti Za obračun kamate	400.000	400.000
2	241	422	Tekući račun Kratkoročni krediti Za kratkoročne kredite	500.000	500.000
2 a	562	460	Rashodi kamata Obaveze za kamate Za obračunatu kamatu	20.000	20.000
3	562	435	Rashodi kamata Dobavljači iz zemlje Za zateznu kamatu	1.600	1.600

563 – Negativne kursne razlike

Prvi sučaj:

Kada preduzeće ima obaveze prema inostranstvu, a dođe do porasta kursa strane valute, tada na dan bilansiranja ili plaćanja obaveze knjižimo negativne kursne razlike.

Knjigovodsteno evidentiranje:

Duguje račun: 563 – Negativne kursne razlike za iznos razlike

Potražuje račun: 436 – Dobavljači iz inostranstva,
415 – Dugoročni krediti iz inostranstva i sl. za iznos razlike

563 – Negativne kursne razlike

Drugi slučaj:

Kada preduzeće ima potraživanja prema inostranstvu ili novčana sredstva u stranoj valuti, a dođe do smanjenja kursa strane valute, tada na dan bilansiranja ili naplate potraživanja knjižimo negativne kursne razlike.

Knjigovodstveno evidentiranje:

Duguje račun: 563 – Negativne kursne razlike za iznos razlike

Potražuje račun: 205 – Kupci iz inostranstva, 244 – Devizni račun, 246 – Devizna blagajna za iznos razlike

Primer:

0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Talas“ je sledeće: 244 – Devizni račun 10.000 eur (1:100), 436 – Dobavljači iz inostranstva 5.000 \$ (1:70), 205 – Kupci u inostranstvu 2.000 eur.

1) Na kraju godine došlo je do samanjena kursa eura na 1:99, dok se kurs dolara povećao 1:75 Proknjižiti kursne razlike.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	563		Negativne kursne razlike	37.000	
		436	Dobavljači iz inostranstva		25.000
		244	Devizni račun		10.000
		205	Kupci iz inostrantva		2.000
			Za negativne kursne razlike		

57 – Ostali rashodi

- 570 - Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme
- 571 - Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava
- 572 - Gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu hartija od vrednosti
- 573 - Gubici od prodaje materijala
- 574 - Manjkovi
- 575 - Rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi
- 576 - Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja
- 578 - Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe
- 579 - Ostali nepomenuti rashodi

570 – Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme.

Ovi gubici se javljaju kada je procenjena vrednost sredstva koje se rashoduje manja od sadašnje vrednosti.

Knjigovodstvena evidencija:

Duguju računi: 019 – Ispravka vr. nem. ul., 029 – Ispravka vrednosti nek, postrojenja i opreme opreme) za otpisanu vrednost

570 – Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme za razliku između više sadašnje vrednosti i niže procenjene vrednosti.

odgovarajući račun grupe 1 (najčešće račun 1017) ako je sredstvo rashodovano ili računi klase 2 ako je sredstvo prodato

Potražuju računi: račun klase 0 u zavisnosti od toga koje se rashoduje

Primer:

0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Talas“ je sledeće 023-Nekretnine, postrojenja i oprema 5.000.000 rsd, 029 – Ispravka vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme 1.500.000 rsd.

1) Rashodovana je mašina čija je nabavna vrednost 500.000 rsd, otpisana 450.000 rsd, dok je procenjena vrednosti 40.000 rsd., gubitak po osnovu rashodovanja je 10.000 rsd

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	029	023	Ispr. vr. nekretnina, postrojenja i opreme	450.000	500.000
	570		Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nem. ul, nekretnina, postrojenja i opreme	10.000	
	1017		Neupotrebljeni materijal i otpaci	40.000	
			Nekretnine, postrojenja i oprema		
			Za rashodovanu mašinu		

572 – Gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu i hartija od vrednosti

Ovi gubici nastaju kada je prodajna vrednost hartija od vrednosti niža od njihove knjigovodstvene vrednosti

Knjigovodstveno evidentiranje:

Duguje račun: 204 Kupci iz zemlje za prodajnu vrednost
572 – Gubici po osnovu prodaje učešće u kapitalu i hartija od vrednosti

Potražuje račun: odgovarajući računi grupe 04 – za knjigovodstvenu vrednost

Primer:

I) Preduzeće „Talas“ je prodalo obveznice preduzeća „Minor“ čija je knjigovodstvena vrednost 50.000 za 35.000 rsd.

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	204 572	046	Kupci u zemlji Gubici po osnovu prodaje učešće u kapitalu i hartija od vrednosti Hartije od vrednosti koje se drže do roka dospeća Za prodaju obveznica	35.000 15.000	50.000

573 – Gubici po osnovu prodaje materijala, sitnog inventara, rezervnih delova

Nastaju kada se materijal, sitan inventar ili rezervni delovi prodaju po manjoj vrednosti od stvarne nabavne vrednosti.

Knjigovodstveno evidentiranje kada se zalihe materijala vode po nabavnoj vrednosti

Duguju računi: 204 – Kupci u zemlji (za prodajnu vrednost sa PDV- om)

573 – Gubici po osnovu prodaje materijala, sitnog inventara, rezervnih delova (za razliku između niže prodajne vrednosti bez PDV i više stvarne nabavne vrednosti)

Potražuju računi: 101 – Materijal (za stvarnu nabavnu vrednost)

470 – Obaveze za PDV (za iznos PDV-a)

573 – Gubici po osnovu prodaje materijala, sitnog inventara, rezervnih delova

Nastaju kada se materijal, sitan inventar ili rezervni delovi prodaju po manjoj vrednosti od stvarne nabavne vrednosti.

Knjigovodstveno evidentiranje kada se zalihe materijala vode po planskoj ceni

Duguju računi: 204 – Kupci u zemlji (za prodajnu vrednost sa PDV- om)

573 – Gubici po osnovu prodaje materijala, sitnog inventara, rezervnih delova (za razliku između niže prodajne vrednosti bez PDV i više stvarne nabavne vrednosti)

1019 – Odstupanje od planske cene materijala (u slučaju pozitivnog odsupanja za iznos dela odsupanja)

Potražuju računi: 101 – Materijal (za plansku vrednosti)

470 – Obaveze za PDV (za iznos PDV-a)

1019 – Odstupanje od planske cene materijala (u slučaju negativnog odsupanja za deo odsupanja)

Primer:

0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Metal je sledeće : 101 Materijal – 500.000 rsd, 1019 Odstupanje od pl cene materijala 100.000 (negativno)

1) Prodali smo materijal knjigovodostvene vrednosti od 200.000 rsd, za 150.000 rsd. kupcu po faktoru 35. PDV 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	204		Kupci u zemlji	180.000	
	573		Gubici od prodaje materijala, rezervnih delova i sit.inventara	90.000	
		101	Materijal		200.000
		1019	Odstupanje od planske cene materijala		40.000
		470	Obaveze za PDV		30.000

574 – Manjkovi

Knjigovodstvena evidencija manjka kada se zalihe materijala vode po stvarnoj nabavnoj ceni:

- Do dozvoljene granice

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala (za st. nab. vr.)

Potražuje račun: 101 – Materijal (za st.nab.vr.)

- Iznad dozvoljene granice:

Duguje račun: 574 Manjkovi za iznos sa PDV-om

Potražuje račun: 101 Materijal (za stv.nab.vr.)

470 – Obaveze za PDV

574 – Manjkovi

Knjigovodstvena evidencija manjka kada se zalihe materijala vode po planskoj ceni u slučaju negativnog odsupanja:

- Do dozvoljene granice

I stav

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala (za plansku vrednost)

Potražuje račun: 101 – Materijal (za plansku vrednost)

II stav

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala (za deo odsup.)

Potražuje račun: 1019 – Odsupanje od pl. cene materijal (za deo odsup)

- **Iznad dozvoljene granice:**

Duguje račun: 574 Manjkovi (za iznos stvarne nabavne vr. sa PDV-om)

Potražuje račun: 101 Materijal (za plansku vrednost)

1019 Odsupanje od planske cene materijala (za deo odsup.)

470 – Obaveze za PDV (iznos PDV-a se utvrđuje, na osnovu stvarne nabavne vrednosti robe)

574 – Manjkovi

Knjigovodstvena evidencija manjka kada se zalihe materijala vode po planskoj ceni u slučaju pozitivnog odsupanja:

- Do dozvoljene granice

I stav

Duguje račun: 511 – Troškovi materijala (za plansku vrednost)

Potražuje račun: 101 – Materijal (za plansku vrednost)

II stav

Duguje račun: 1019 – Odsupanje od pl. cene materijal (za deo odsup)

Potražuje račun: 511 – Troškovi materijala (za deo odsup.)

- **Iznad dozvoljene granice:**

Duguje račun: 574 - Manjkovi (za iznos stvarne nab. vrednosti sa PDV-om)

1019 Odsupanje od planske cene materijala (za deo odsup.)

Potražuje račun: 101 Materijal (za plansku vrednost)

470 – Obaveze za PDV (iznos PDV-a se utvrđuje, na osnovu stvarne nabavne vrednosti robe)

Primer:

0) Stanje na pojedinim računima preduzeća „Metal“ je sledeće 101 Materijal 800.000 rsd., 1019 - Odsupanje od planske cene materijala 200.000 rsd.(pozitivno)

1) Popisom je utvrđen manjak u iznosu od 100.000 rsd. Smatra se da je dozvoljeni kalo 5% tj. 40.000 rsd. Manjak od 60.000 rsd je rezultat organizacionih propusta i na njega se plaća porez 20%

r.b.	Broj računa		Opis	Duguje	Potražuje
	D	P			
1	511	101	Troškovi materijala Materijal Kalo 5%	40.000	40.000
1a	1019	511	Odsupanje od pl. cene mat Troškovi materijala Za deo odstupanja	10.000	10.000
1b	574 1019	101 470	Manjkovi Odsupanje od pl. cene mat Materijal Obaveze za PDV Za nedozvoljeni manjak	54.000 15.000	60.000 9000